Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2017:74

LS 2017-0343

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2017:6 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om insatser för en trygg kollektivtrafik

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL 2017-0084
2017-08-29

Kl.10:00-10:15

§§149-187

§ 169
Motion 2017:6 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om insatser för en trygg kollektivtrafik

LS 2017-0343

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby Cromvall (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken hon föreslår att olika trygghetsskapande åtgärder ska genomföras i kollektivtrafiken.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 3 juli 2017
Motion 2017:6
Trafiknämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med V-ledamotens reservation
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 maj 2017

Yrkanden

På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 16 augusti 2017.
Följande yrkande framförs:
Bifall från ordföranden Irene Svenonius (M) till landstingsrådsberedningens förslag att anse motionen besvarad.
Bifall från Gunilla Roxby Cromvall (V) till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden frågar på vart och ett av de framställda yrkandena och finner att landstingsstyrelsen bifaller landstingsrådsberedningens förslag.

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

OJUSTERAT

Landstingsstyrelsen

PROTOKOLL 2017-0084
2017-08-29

Kl.10:00-10:15 §§149-187

Reservation
Gunilla Roxby Cromvall (V) reserverar sig muntligt till förmån för sitt eget yrkande.

Expedieras till
Landstingsfullmäktige
Akten

OJUSTERAT

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2017-08-16

LS 2017-0343

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:6 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om insatser för en trygg kollektivtrafik

Föredragande landstingsråd: Kristoffer Tamsons

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby Cromvall (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken hon föreslår att olika trygghetsskapande åtgärder ska genomföras i kollektivtrafiken.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Trygghetsarbetet är högt prioriterat i Stockholms läns landstings och i SL-trafiken. Kollektivtrafiken upplevs av majoriteten av resenärerna som trygg, men tenderar också att bli en spegelbild av det samhälle den tjänar. Därför har det slagits larm om att förekomsten på gator och torg av våld, brott och droger också kan avspeglas i och kring kollektivtrafiken.

Ansvaret i en rättsstat för trygghet och ordning är polisens. Tryggheten börjar och slutar med statens åtagande för densamma i och med det samhällskontrakt som finns mellan den enskilde och det allmänna.

Kollektivtrafiken har över tid fått kliva fram för att täcka det tomrum som uppstått i SL-trafiken när rättsvårdande instanser inte förmått fullfölja sitt ansvar för tryggheten som kollektivtrafiken har rätt att kräva. Stockholms läns landsting arbetar kontinuerligt med att å landstingets sida öka tryggheten, men statliga insatser behövs också. Stockholms läns landsting har framfört till regeringen vid olika tillfällen vilka insatser för tryggheten som skulle vara välbehövliga och önskvärda för att öka tryggheten och säkerheten i kollektivtrafiken,

Det handlar både om förnyade och tydligare regelverk och riktlinjer kring trygghetskameror, återinförande av tunnelbanepolisen och tillgång till

medicinsk utrustning såsom hjärtstartare på de mest trafikerade stationerna.

I motionen anförs ett flertal åtgärder som motionären hävdar skulle öka tryggheten och säkerheten i kollektivtrafiken. Trafiknämnden har i sitt yttrande över motionen besvarat dessa punktvis. Bland annat konstateras att trafiknämnden beslutat att genomföra fullskaletester av plattformsbarriärer på en inomhus- respektive en utomhusstation i tunnelbanan.

Vid de två nya pendeltågsstationerna Odenplan och Stockholm City finns plattformsbarriärer. Fullskaletesterna i tunnelbanan kommer att utvärderas inför beredning av frågan om en eventuell, framtida utökning. På nämnda pendeltågsstationer finns särskilt utbildad personal, bland annat en så kallad ”station duty officer” vars funktion är att överse trygghet och säkerhet dygnet runt.

Öppen spärrlinje har dömts ut av de experter och utredare som studerat frågan. Uppfattningen hos resenärerna är att öppen spärrlinje i tunnelbanan skulle leda till ökad fusk- och tjuvåkning som sprider otrygghet. Öppen spärrlinje skulle därtill innebära en demontering av de fysiska spärrarna, vilket skulle leda till avskrivningskostnader i 300-miljonersklassen. Landstingsrådsberedningen bedömer inte det som att ta ansvar för skattebetalarnas pengar eller landstingets infrastruktur.

I de övriga punkter som anförs i motionen konstateras slutligen att det är frågor som Stockholms läns landsting arbetar med, exempelvis både vad gäller månatliga trygghetsundersökningar hos resenärer samt årligt uppdaterade riktlinjer för att förbättra såväl trygghet som tillgänglighet för resenärer med funktionsnedsättningar.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 3 juli 2017
Motion 2017:6
Trafiknämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med V-ledamotens reservation
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 maj 2017

Irene Svenonius

Kristoffer Tamsons

Gustaf Drougge

Stockholms läns landsting

2017-07-03
LS 2017-0343

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab
Fredrik Åstedt

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:6 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om insatser för en trygg kollektivtrafik

Ärendebeskrivning
Gunilla Roxby Cromvall (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken hon föreslår att olika trygghetsskapande åtgärder ska genomföras i kollektivtrafiken.

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 3 juli 2017
Motion 2017:6
Trafiknämndens protokollsutdrag den 20 juni 2017 med V-ledamotens reservation
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 maj 2017

Förslag till beslut
Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Motionären föreslår att landstinget ska genomföra en rad trygghetsskapande åtgärder i kollektivtrafiken. Hon vill bl.a. att landstinget tar fram en investeringsplan för plattformsväggar och att konduktörerna på tvärbanorna återanställs.

I likhet med trafiknämnden menar förvaltningen att de i motionen föreslagna åtgärderna antingen redan är prövade, pågående eller planerade. Mot denna bakgrund anser förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund
Gunilla Roxby Cromvall (V) har till landstingsfullmäktige lämnat en motion i vilken hon föreslår att landstinget ska genomföra olika åtgärder för att

höja tryggheten i kollektivtrafiken. Hon förslår att fullmäktige beslutar att:

- Landstinget ska ta fram en investeringsplan för plattformsväggar.
- Konduktörerna på tvärbanorna ska återanställas.
- Att fler personal såsom trygghetsvärdar och stationsvärdar anställs
- Spärrarna ska ersättas av öppen spärrlinje.
- Belysningen ska förbättras, särskilt i utsatta miljöer.
- En särskild tillgänglighetssatsning ska göras för personer med funktionsnedsättning.
- Trafiknämnden ska återkommande genomföra och utveckla trygghetsundersökningar.

Trafiknämnden har yttrat sig över motionen.

Överväganden
Landstingsfullmäktige har i beslut om SLL Mål och budget 2017 den 14–15 juni 2016, LS 2016-1257, slagit fast att alla resenärer ska kunna känna sig trygga när de reser med kollektivtrafiken, oavsett kön, könsuttryck, könsidentitet, etnicitet, religiös åskådning, ålder eller funktionsuppsättning. Tiden på dygnet eller platsen för resan ska inte vara en grund för att människor avskräcks från att använda kollektivtrafiken. Att resenärer kan känna trygghet och tillit till den trafik de betalar för är, framhåller fullmäktige, trafiknämndens kanske viktigaste uppgift.

Förvaltningen kan således konstatera att trygghet i kollektivtrafiken är högt prioriterat av landstinget. Som trafiknämnden visar i sitt yttrande över motionen arbetar nämnden även redan med samtliga de åtgärdsförslag som Gunilla Roxby Cromvall (V) tar upp i sin motion:

- Trafiknämnden har beslutat genomföra fullskaletester av plattformsbarriärer i tunnelbanan.
- Under andra halvåret 2016 genomfördes ett pilotförsök med plattformsvalidering på Tvärbanan och Nockebybanan. Den påföljande utvärderingen visade på många positiva effekter och oförändrad kundnöjdhet, där upplevd trygghet ingår som en del. Trafiknämnden beslutade den 21 mars 2017 att permanenta lösningen med plattformsvalidering på lokalbanorna.
- Fler trygghetsresurser har upphandlats med anledning av att station Stockholm City och station Stockholm Odenplan öppnar i juli 2017. Utöver ökat antal trygghetsvärdar och trygghetsresurser kommer det även att finnas en operativ säkerhets- och trygghetsansvarig dygnet runt på dessa stationer.
- Under 2000-talet genomfördes det två undersökningar om effekterna av öppen spärrlinje. Baserat på tidigare erfarenheter bör öppen spärrlinje inte genomföras som trygghetsskapande åtgärd.

- Trafiknämnden arbetar i samband med upprustning av stationer och hållplatser aktivt med förbättrad belysning. I syfte att kartlägga och prioritera behovet av förbättrad belysning kommer en inventering av stationer att genomföras.
- Trafiknämnden arbetar kontinuerligt med att förbättra tillgängligheten för resenärer med funktionsnedsättning. Riktlinjer på området uppdateras årligen.
- Trafiknämnden följer månatligen upp trygghet i undersökningen Upplevd kvalitet. Nämnden kommer även att utveckla och genomföra specifika trygghetsundersökningar för att skapa en bättre bild om vilka faktorer som påverkar tryggheten i kollektivtrafiken.

Det pågår således redan ett mycket aktivt arbete för att öka tryggheten i kollektivtrafiken. I likhet med trafiknämnden menar förvaltningen att de i motionen föreslagna åtgärderna antingen redan är prövade, pågående eller planerade. Mot denna bakgrund anser förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet att anse motionen besvarad har inga ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Carl Rydingstam
Chef ledningsstaben

Beslutsexpediering:
Akt
Landstingsfullmäktige
Trafiknämnden
LD stab

Godkänd av Malin Frenning, 2017-07-04

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -02- 14
Dnr LS 2017-0343
2017:6

Stockholms läns landsting

Stockholms läns landsting
2017-02-14

Motion av Gunilla Roxby Cromvall (V) gällande insatser för en trygg kollektivtrafik

Av miljöskäl måste andelarna som åker kollektivt öka och privatbilismen därmed minska. Att få ner skadliga partiklar och koldioxidutsläpp är något Sverige förbundit sig att göra genom olika nationella och internationella miljö- och klimatmål. Stockholms läns landsting har ännu inte svarat upp emot dessa mål genom en genomtänkt strategi i syfte att kraftigt öka kollektivtrafikandelen av de motoriserade resorna. Att öka på kollektivtrafikandelen i just Stockholms län skulle göra mycket stor skillnad jämfört med till exempel vad kollektivtrafikinsatser i Norrland kan ge. Andelarna som reser i rusningstrafik över innerstadens gränser är relativt hög men andelarna som reser ute i länet är skrämmande låg.

Att uppleva kollektivtrafiken som trygg, från dörr till dörr, är en av de betydelsefulla faktorer som skulle möjliggöra att fler börjar åka kollektivt. Här kan inte vårt landsting slå sig till ro och ropa på fler poliser eller på att det är kommunernas ansvar. Vi har ansvar för att våra nuvarande och tillkommande resenärer upplever trygghet då de reser med vår trafik.

Nyligen nåddes vi av BRÅ:s nationella trygghetsundersökning NTU (2016) som visar att 31 procent av kvinnorna känner sig ganska eller mycket otrygga eller att de på grund av otrygghet låter bli att gå ut.

Trafikförvaltningen lät 2015 göra en trygghetsundersökning som visar att tre av tio under kvällstid och hälften under natten ibland väljer bort att resa kollektivt p.g.a. att de känner sig otrygga. För kvinnor samt för äldre personer är siffrorna ännu högre. För kvinnor är dålig belysning på stationen/hållplatsen en faktor där man skiljer sig mycket från männen. Ombord på fordonen är det främst drogpåverkade/berusade personer samt förekomst av gäng som bidrar till otrygghet. Även avsaknad av personal upplevs skapa en otrygg miljö.

Vi vet också genom en Novus-undersökning Vänsterpartiet beställde att två av tre stockholmare uppger att de är rädda för spärrarna i tunnelbanan och att många har fått spärrarna på sig.

Vi vet att över 20 procent är oroliga för att ofrivilligt hamna på spåret i trängseln i tunnelbanan genom den undersökning som United Minds gjorde för ett antal år sedan. Vi vet också att ett stort antal självmord sker i den spårbundna trafiken, vilket skapar trauma och otrygghet, utöver den tragedi detta innebär för den enskilde och dennes nära och kära, för medpassagerare och personal som arbetar inom den spårbundna trafiken samt räddningspersonal. Därför driver Vänsterpartiet sedan många år att Stockholms läns landsting ska påbörja byggandet av plattformsväggar.

Alltfler barn reser själva i kollektivtrafiken på väg till och från sin skola. Vi saknar underlag över hur barn upplever tryggheten under sin resa. Blir de oroliga över att missa när de ska gå av eller är de oroliga över att inte komma av vid sin station eller hållplats då trängseln är stor. Konduktörer som finns på tvärbanor hjälper ofta dessa barn då de känner sig otrygga. En annan grupp som konduktörer och servicepersonal ofta hjälper är äldre som är oroliga för att drabbas av brott eller personer som har förflyttningshjälpmedel.

Trängseln har ökat markant, vilket både beror på en kraftigt utökad befolkning men också genom de avtal som landstinget skriver genom de så kallade VBP-avtalen (Verifierade Betalnings Påstigande), vilket gör det lönsammare för privata företag att fylla vagnar och bussar till bredden jämfört med att sätta in större turtäthet. Hur barn och funktionsnedsatta upplever denna trängsel har vi ingen aning om.

Det finns även andra otrygghetsfaktorer som är viktiga att arbeta med, exempelvis bristande snöröjning. För personer med funktionsnedsättning behövs ofta särskilda insatser, allt ifrån påskyndande av hiss- och rulltrappsreparationer till förbättringar av ljus och markeringar.

Vi i trafiknämnden saknar uppgifter på hur många som skadas i vår kollektiva trafik. Att bli skadad eller att uppleva att någon medpassagerare blir skadad ger självklart en känsla av otrygghet.

Vi i Vänsterpartiet vill därför att Stockholms läns landsting arbetar för ett paket av trygghetsskapande åtgärder.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att landstinget tar fram en investeringsplan för plattformsväggar

att konduktörerna på tvärbanorna återanställs

att fler personal såsom trygghetsvärdar och stationsvärdar anställs

att spärrarna ersätts av öppen spärrlinje

att belysningen förbättras, särskilt i utsatta miljöer

att en särskild tillgänglighetssatsning görs för personer med funktionsnedsättning

att trafikförvaltningen återkommande genomför och utvecklar trygghetsundersökningar

Gunilla Roxby Cromvall (V)

Trafikförvaltningen
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Nr 6/2017

Sammanträdesdatum
2017-06-20

Datum för justering: 2017-06-27

Datum för anslag: 2017-06-27

Kristoffer Tamsons (M)
Talla Alkurdi (S)

---

§ 123

Motion 2017:6 av Gunilla Roxby Cromvall (V) gällande insatser för en trygg kollektivtrafik
(TN 2017-0496)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 22 maj 2017 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Gunilla Roxby Cromvall (V).

V-ledamoten yrkade bifall till motionen.

YRKANDEN
1) Bifall till förvaltningschefens förslag till beslut.
2) Bifall till motionen.

Ordföranden ställde proposition på förslagen och fann att nämnden bifallit förvaltningens förslag till beslut samt avslagit yrkandet om bifall till motionen.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning.

RESERVATION
V-ledamoten reserverade sig mot beslutet.

Vid protokollet

Sofia Petersson Östelius

Trafikförvaltningen
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Strategisk utveckling
Hållbar utveckling

Jens Plambeck
08-686 1651
jens.plambeck@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-05-22

Trafiknämnden
2017-06-20, punkt 19

Ärende
TN 2017-0496

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Yttrande över motion 2017:6 av Gunilla Roxby Cromvall (V) gällande insatser för en trygg kollektivtrafik

Ärendebeskrivning

I motionen föreslås ett antal åtgärder för att öka trygghet i kollektivtrafiken. De åtgärderna som nämns omfattar bland annat anpassning av kundmiljöer, utveckling av trygghetsmätningar och utökning av personella trygghetsresurser.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 22 maj 2017

Motion 2017:6 Gunilla Roxby Cromvall (V) gällande insatser för en trygg kollektivtrafik, TN 2017-03-07

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning.

Förslag och motivering

Gunilla Roxby Cromvalls (V) motion handlar om att öka tryggheten i kollektivtrafiken med ett paket av trygghetsskapande åtgärder. Nedan kommenteras de olika delarna i motionens förslag.

Redan idag pågår ett kontinuerligt arbete som syftar till att öka tryggheten i kollektivtrafiken och i förslaget till reviderat regionalt trafikförsörjningsprogram har det inkluderats mål som styr mot ökad trygghet.

Plattformsväggar
Den 23 augusti 2016 (SL 2016-0044) beslutade Trafiknämnden att genomföra fullskaletester av plattformsbarriärer på en inomhus respektive en utomhusstation i tunnelbanan. Testerna pågår 2017-2018 och resultaten ska utvärderas och ligga till grund för beslut om nästa steg.

Konduktörerna på tvärbanorna
Under andra halvåret 2016 genomfördes ett pilotförsök med plattformsvalidering på Tvärbanan och Nockebybanan. Huvudskälet till försöket var de arbetsmiljöproblem och hot om skyddsstopp som de konduktörsburna validatorerna orsakat. Ett fåtal synpunkter om lägre upplevd trygghet inkom i början av pilotförsöket men den påföljande utvärderingen visade på många positiva effekter och oförändrad kundnöjdhet, där upplevd trygghet ingår som en del. Valideringsstolparna hade bland annat anpassats för funktionsnedsatta resenärer genom pekskärm, knappar med punktskrift samt talfunktion. Trafiknämnden beslutade 2017-03-21 (SL 2014-2209) att permanenta lösningen med plattformsvalidering på lokalbanorna.

Trygghetsvärdar och stationsvärdar
Ett arbete med att ta fram en handlingsplan för ökad trygghet i kollektivtrafiken har påbörjats under våren 2017 i samband med att ett förslag för nytt trafikförsörjningsprogram och mål för trygghet färdigställdes. Handlingsplanen kommer innehålla bland annat nedbrytning av målen samt specificering av åtgärderna, inklusive utökning av trygghetsresurser.

Trafikförvaltningen har nyligen beslutat om att upphandla fler trygghetsresurser med anledning av att två nya stationer för pendeltåg (station Stockholm City och station Stockholm Odenplan) kommer att öppnas sommar 2017. Utöver ökat antal trygghetsvärdar och trygghetsresurser kommer det finnas en så kallad *Station Duty Officer* (operativ säkerhets- och trygghetsansvarig) dygnet runt på dessa nya stationer. Vidare, för att öka tryggheten i kollektivtrafiken arbetar trafikförvaltningen med att öka antalet trygghetskameror och har ansökt om tillstånd från Länsstyrelsen för att sätta upp trygghetskameror vid stationsentréer.

Öppen spärrlinje
Under 2000-talet genomfördes det två undersökningar kring effekterna av öppen spärrlinje. Båda dessa försök visade på en ökad fuskandel. Under försöken genomfördes också attitydundersökningar bland resenärerna. I dessa

undersökningar svarade mellan cirka 50 och 70 procent att de trodde att en öppen spärrlinje leder till ökat fuskåkande. Det finns således en risk att ett öppet system skulle ge en negativ resultatpåverkan och baserat på tidigare erfarenheter bör inte öppen spärrlinje genomföras som trygghetsskapande åtgärd.

Förbättrad belysning
Trafikförvaltningen arbetar aktivt med trygghetsskapande åtgärder bland annat med förbättrad belysning i samband med upprustning av stationer och hållplatser. I syfte att kartlägga och prioritera behovet av förbättrad belysning kommer en inventering av stationer genomföras i samband med framtagandet av en handlingsplan för trygghet.

Tillgänglighetssatsning för personer med funktionsnedsättning
Trafikförvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra tillgängligheten för resenärer med funktionsnedsättning. Riktlinjer Tillgänglighet för barn, äldre och personer med funktionsnedsättning uppdateras varje år och därmed säkerställs kravställning av såväl nyutvecklade tjänster och produkter men även utveckling av befintliga tjänster och produkter. Under 2016 har bland annat marknadens första tillgängliga validator tagits i drift och ledsagning mellan land- och sjötrafik har införts. I mars 2017 har det sista gamla pendeltåget med högt insteg tagits ur drift och det innebär att samtliga spårfordon nu är tillgängliga för resenärer med funktionsnedsättning.

Trygghetsundersökningar
Trafikförvaltningen följer idag upp trygghet månatligen i undersökningen Upplevd kvalitet. Utöver detta behöver trafikförvaltningen utveckla och genomföra specifika trygghetsundersökningar för att skapa en bättre bild om vilka faktorer, när och hur dessa påverkar tryggheten i kollektivtrafiken. Specificering av behovet och frekvensen av specifika mätningar kommer vara en del av handlingsplanen för trygghet. Dessutom planerar trafikförvaltningen att ta fram en kundundersökningsplan för 2018 i syfte att fånga upp undersökningsbehovet utifrån de nya målen i trafikförsörjningsprogrammet, inklusive målet om trygghet.

Strategisk utveckling
Hållbar utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2017-05-22

Ärende
TN 2017-0496

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Sammanfattning
Som nämns ovan pågår redan idag ett kontinuerligt arbete som syftar till att öka tryggheten i kollektivtrafiken och trafikförvaltningen menar att de i motionen föreslagna åtgärderna antingen redan är prövade, pågående eller planerade.

Caroline Ottosson
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling